

Adatbázisok II: EA-ZH-2

Készült Kiss Attila előadásai alapján.

Sárközi Gergő, 2022-23-1. félév
Nincsen lektorálva!

Napló (naplo.ppt)

144. Mit jelent a konzisztens állapot és mit jelent a konzisztens adatbázis? (2 pont)

4. oldal, 2 pontja.

Konzisztens állapot: összes feltétel (megszorítás) ki van elégítve

Konzisztens adatbázis: az adatbázis konzisztens állapotban van

145. Mit hívunk tranzakciónak és mi jellemző rá? (4 pont)

10. oldal, definíció a cím alatt, illetve az ábra alatti 4 sor.

Tranzakció: adatkezelő műveletek sorozata, amely sorozat a konzisztenciát megtartja.

Ha egy tranzakció konzisztens állapotból indul és a tranzakció csak egyedül fut le, akkor a tranzakció konzisztens állapotban hagyja az adatbázist.

146. Mit jelent a tranzakció atomossági tulajdonsága? (2 pont)

15. oldal, Atomosság bekezdése

Atomosság, atomicity: tranzakciókat vagy teljesen végrehajtuk, vagy egyáltalán nem.

147. Mit jelent a tranzakció konzisztencia tulajdonsága? (2 pont)

15. oldal, Konzisztencia bekezdése.

Konzisztencia, consistency: a tranzakció megőrzi az adatbázis konzisztenciáját, azaz a tranzakció végrehajtási után is teljesüljenek a megszorítások.

148. Mit jelent a tranzakció elkülönítési tulajdonsága? (2 pont)

15. oldal, Elkülönítés bekezdése.

Elkülönítés, isolation: minden tranzakció látszólag úgy fut le, mintha párhuzamosan nem futna vele együtt másik tranzakció.

149. Mit jelent a tranzakció tartóssági tulajdonsága? (2 pont)

15. oldal, Tartósság bekezdése.

Tartósság, durability: egy befejezett tranzakció hatása nem vesztethet el (akkor se, ha a befejezés után egyből elmegy az áram).

150. A tranzakció-feldolgozónak milyen három feladata van? (3 pont)

17. oldal, első 3 pont.

- Naplózás
- Konkurenciavezérlés
- Holtpont feloldás

151. A tranzakciók melyik tulajdonságát biztosítja a naplózás? (1 pont)

17. oldal, naplózás alatti zöld mondat.

Tartósság, durability.

152. A tranzakciók melyik tulajdonságát biztosítja a konkurenciakezelés? (1 pont)

18. oldal, 1. kék mondat.

Elkülönítés, isolation.

153. Mi az ütemező feladata? (2 pont)

18. oldal, 2. pont, zöld mondat.

Összetett tranzakciók résztevékenységeinek egy olyan sorrendjét kell meghatároznia, amely biztosítja az elkülönítést (isolation-t). Azaz elemi tevékenységek olyan sorrendje kell, amely esetén az összehatás megegyezik azzal, mintha a tranzakciókat nem párhuzamosan, hanem egymás után hajtottuk volna végre.

154. Mitől sérülhet a konzisztencia? (4 pont)

21. oldal, 4 piros címszó.

- Tranzakcióhiba (hibásan megírt vagy rosszul ütemezett vagy félbehagyott tranzakció)
- Adatbázis-kezelési hiba (adatbázis-kezelő hibás: nem végzi helyesen a dolgát)
- Hardverhiba
- Adatmegosztásból származó hiba

155. A belső társérülés elleni védekezés milyen két lépésből áll? (4 pont)

35. oldal, 1. és 2. pont.

- Felkészülés a hibára: naplózás
- Hiba után helyreállítás: napló segítségével egy konzisztens állapot helyreállítása

156. Mit hívunk adatbáziselemnek? (2 pont)

36. oldal, 2. bekezdés mondata.

Adatbáziselem: fizikai adatbázisban tárolt adatok funkcionális egysége, amelyet tranzakciókkal lehet lekérdezni és módosítani.

157. A tranzakció és az adatbázis kölcsönhatásának milyen három fontos helyszíne van? (3 pont)

37. oldal, 1,2,3. pont.

- Adatbáziselemeket tartalmazó lemezblokkok
- Pufferkezelő által használt (virtuális vagy valós) memóriaterület
- Tranzakció memóriaterülete

158. Mit jelent az INPUT(X) művelet? (2 pont)

39. oldal, 1. pont.

Az X adatbáziselemet tartalmazó lemezblokk másolása a memóriapufferbe.

159. Mit jelent a READ(X,t) művelet? (4 pont)

39. oldal, 2. pont.

Az X adatbáziselem bemásolása a tranzakció t változójába. Ha az X adatbáziselemet tartalmazó blokk nincs még a memóriapufferben, akkor előtte még az $INPUT(X)$ végrehajtódik.

160. Mit jelent a WRITE(X,t) művelet? (4 pont)

39. oldal, 3. pont.

A tranzakció t változójának tartalma bemásolódik az X adatbáziselem memóriapufferbeli tartalmába. Ha az X adatbáziselemet tartalmazó blokk nincs még a memóriapufferben, akkor előtte még az $INPUT(X)$ végrehajtódik.

161. Mit jelent az OUTPUT(X) művelet? (2 pont)

39. oldal, 4. pont.

Az X adatbáziselemet tartalmazó memóriapuffer kimásolása lemezre.

162. Adjuk meg az Undo naplózás U1 és U2 szabályát! (4 pont)

50. oldal teljesen.

U1: ha egy tranzakció módosít egy adatbáziselemet, akkor a $\langle \text{tranzakció, adatbáziselem, régi érték} \rangle$ naplóbejegyzést azelőtt kell a lemezre írni, mielőtt az új értéket.

U2: ha egy tranzakció hibamentesen befejeződött, akkor a $\langle \text{tranzakció, COMMIT} \rangle$ naplóbejegyzést csak azután szabad a lemezre írni, ha a tranzakció által módosított összes adatbáziselem már a lemezre íródott, de ezután rögtön.

163. Adjunk meg egy példát Undo naplózás esetén a lemezre írás sorrendjére! (6 pont)

52. oldal teljesen, de lehet más példa is.

Lépés	Tevékenység	t	M-A	M-B	D-A	D-B	Napló
1)							$\langle T, \text{START} \rangle$
2)	READ (A, t)	8	8		8	8	
3)	$t := t * 2$	16	8		8	8	
4)	WRITE (A, t)	16	16		8	8	$\langle T, A, 8 \rangle$
5)	READ (B, t)	8	16	8	8	8	
6)	$t := t * 2$	16	16	8	8	8	
7)	WRITE (B, t)	16	16	16	8	8	$\langle T, B, 8 \rangle$
8)	FLUSH LOG						
9)	OUTPUT (A)	16	16	16	16	8	
10)	OUTPUT (B)	16	16	16	16	16	
11)							$\langle T, \text{COMMIT} \rangle$
12)	FLUSH LOG						

164. Adjuk meg Undo naplózás esetén a helyreállítás algoritmusát! (8 pont)

54. oldal teljesen.

- Azokkal a tranzakciókkal kell foglalkozni, amelyekhez van $\langle T_i, \text{start} \rangle$ a naplóban, de nincs se $\langle T_i, \text{commit} \rangle$, se $\langle T_i, \text{abort} \rangle$.
- Visszafelé haladva a naplón, egy ilyen tranzakcióhoz tartozó $\langle T_i, X, v \rangle$ naplóbejegyzés esetén ezeket kell csinálni: $\text{write}(X, v)$, $\text{output}(X)$.
- Végül minden ilyen tranzakciót abortálni kell: $\langle T_i, \text{abort} \rangle$.
- Befejezésül írjuk ki a naplót a háttértárra.

165. Adjunk meg a működés közbeni ellenőrzőpont képzésének lépéseit Undo naplózás esetén! (6 pont)

65. oldal, a módszer lépései

- $\langle \text{START CKPT}(T_1, \dots, T_k) \rangle$ ahol T_1, \dots, T_k az aktív tranzakciók (majd flush log)
- Meg kell várni, amíg T_1, \dots, T_k mind befejeződik (normálisan vagy abnormálisan). Közben újabb tranzakciók indulhatnak.
- Végezetül $\langle \text{END CKPT} \rangle$ és flush log

166. Ha UNDO naplózás utáni helyreállításkor előbb $\langle \text{END CKPT} \rangle$ naplóbejegyzéssel találkozunk, akkor meddig kell visszamenni a napló olvasásában? (2 pont)

68. oldal

A legközelebbi korábbi $\langle \text{START CKPT}(T_1, \dots, T_k) \rangle$ naplóbejegyzésig.

167. Ha UNDO naplózás utáni helyreállításkor előbb $\langle \text{START CKPT}(T_1, \dots, T_k) \rangle$ naplóbejegyzéssel találkozunk, akkor meddig kell visszamenni a napló olvasásában? (2 pont)

69. oldal, 2. pont és első alpontja.

A T_1, \dots, T_k tranzakciók nem lettek befejezve, így ezek közül a legkorábban indított indulásáig kell visszamenni a naplóban.

168. Adjuk meg a REDO naplózás esetén a lemezre írás sorrendjét 5 lépésben! (5 pont)

75. oldal, teljesen.

- ha a T tranzakció v -re módosítja egy X adatbáziselem értékét: $\langle T, X, v \rangle$ naplóba írása
- flush log
- COMMIT naplóba és lemezre írása
- adatbáziselemek értékeinek cseréje a lemezen
- $\langle T, \text{end} \rangle$ naplóba és lemezre írása

169. Adjuk meg a REDO naplózás esetén az R1 szabályt! (2 pont)

74. oldal.

R1: mielőtt bármely X adatbáziselemet a lemezen módosítanánk, az összes $\langle T, X, v \rangle$ és a $\langle T, \text{COMMIT} \rangle$ naplóbejegyzéseknek a lemezre kell kerülnie.

170. Adjunk meg egy példát REDO naplózás esetén a lemezre írás sorrendjére! (6 pont)

76. oldal teljesen, de lehet más példa is.

Lépés	Tevékenység	t	M-A	M-B	D-A	D-B	Napló
1)							<T, START>
2)	READ (A, t)	8	8		8	8	
3)	t := t*2	16	8		8	8	
4)	WRITE (A, t)	16	16		8	8	<T, A, 16>
5)	READ (B, t)	8	16	8	8	8	
6)	t := t*2	16	16	8	8	8	
7)	WRITE (B, t)	16	16	16	8	8	<T, B, 16>
8)							<T, COMMIT>
9)	FLUSH LOG						
10)	OUTPUT (A)	16	16	16	16	8	
11)	OUTPUT (B)	16	16	16	16	16	
12)							<T, END>
13)	FLUSH LOG						

171. Adjunk meg REDO naplózás esetén a helyreállítás algoritmusát! (8 pont)

78. oldal teljesen.

- Azokkal a tranzakciókkal kell foglalkozni, amelyekhez van <Ti,COMMIT>, de nincs <Ti, end> a naplóban.
- Előrefelé haladva a naplóban, egy ilyen tranzakcióhoz tartozó <Ti,X,v> naplóbejegyzés esetén ezeket kell csinálni: write(X,v), output(X).
- Végül minden ilyen tranzakciót be kell fejezni: <Ti,END>.

172. Mi jellemző a módosított REDO naplózásra? (8 pont)

79. oldal, első bekezdés 3 sora.

Befejezett tranzakciók <Ti,END>-del való jelölése helyett a be nem fejezettek vannak megjelölve <Ti,ABORT>-tal.

173. Fogalmazzunk meg 3 különbséget az UNDO és REDO naplózás esetén! (3 pont)

83. oldal, utolsó 3 pontja.

- Az adat változás utáni (és nem előtti) értéket jegyezzük fel a naplóba
- A kiírás elé rakjuk a COMMIT-ot, így megtelhet a puffer
- REDO esetén el lehet halasztani az írást (UNDO esetleg túl gyakran akarhat írni)

174. Mit hívunk piszkos puffereknek? (1 pont)

84. oldal, utolsó pontja (értelemszerűen)

Végrehajtott, de lemezre még ki nem írt módosítások vannak benne.

175. Adjuk meg a működés közbeni ellenőrzőpont képzésének lépéseit REDO naplózás esetén! (6 pont)

85. oldal, a módszer 3 lépése

- <START CKPT(T1,...,Tk)> ahol T1,...,Tk az aktív tranzakciók (majd flush log)
- Az összes <START CKPT> előtt befejeződött tranzakciók által írt adatbáziselemet a lemezre kell írni
- Végezetül <END CKPT> és flush log

176. Adjuk meg az UNDO/REDO naplózás esetén az UR1 szabályt! (2 pont)

94. oldal.

UR1: $\langle T, X, v, w \rangle$ naplóbejegyzésnek lemezre kell kerülnie, mielőtt az X adatbáziselem a lemezen módosul

177. Adjuk meg az UNDO/REDO naplózás esetén a WAL elvet! (2 pont)

94. oldal.

Write After Log elv: előbb naplózunk, utána módosítunk

178. Hová kerülhet a COMMIT az UNDO/REDO naplózás esetén? (2 pont)

94. oldal, 4. pont.

A $\langle T, \text{COMMIT} \rangle$ bejegyzés meg is előzheti és követheti is az adatbáziselemek lemezen történő bármilyen megváltozását.

179. Adjunk meg egy példát UNDO/REDO naplózás esetén a lemezre írás sorrendjére! (6 pont)

95. oldal teljesen, de lehet más példa is.

Lépés	Tevékenység	t	M-A	M-B	D-A	D-B	Napló
1)							$\langle T, \text{START} \rangle$
2)	READ(A,t)	8	8		8	8	
3)	$t := t * 2$	16	8		8	8	
4)	WRITE(A,t)	16	16		8	8	$\langle T, A, 8, 16 \rangle$
5)	READ(B,t)	8	16	8	8	8	
6)	$t := t * 2$	16	16	8	8	8	
7)	WRITE(B,t)	16	16	16	8	8	$\langle T, B, 8, 16 \rangle$
8)	FLUSH LOG						
9)	OUTPUT(A)	16	16	16	16	8	
10)							$\langle T, \text{COMMIT} \rangle$
11)	OUTPUT(B)	16	16	16	16	16	

Megjegyzés: a $\langle T, \text{COMMIT} \rangle$ naplóbejegyzés kerülhetett volna 9 elé vagy 11 után is

180. Mi az UNDO/REDO naplózás esetén a helyreállítás 2 alapelve? (4 pont)

96. oldal 1,2 pontok.

- REDO: legkorábbtól kezdve állítsuk helyre minden befejezett tranzakció hatását
- UNDO: legutolsótól kezdve tegyük semmissé minden be nem fejezett tranzakció tevékenységét

181. Mi lehet probléma az UNDO/REDO naplózás esetén? (2 pont)

100. oldal, első pont.

$\langle T, \text{COMMIT} \rangle$ naplóbejegyzés lemezre írása előtt fellépő hiba utáni helyreállítás során a rendszer a felhasználó számára befejezetteknek tűnő tranzakció hatásait semmissé teszi ahelyett, hogy helyreállította volna őket

182. Adjuk meg az UR2 szabályt az UNDO/REDO naplózás esetén? (2 pont)

100. oldal, 3. pont.

UR2: a <T,COMMIT> bejegyzést a naplóba kerülés után egyből a lemezre kell írni

183. Adjunk meg a működés közbeni ellenőrzőpont készítésének lépéseit UNDO/REDO naplózás esetén! (6 pont)

102. oldal, a módszer 3 lépése

- <START CKPT(T1,...,Tk)> ahol T1,...,Tk az aktív tranzakciók (majd flush log)
- Összes piszkos puffer (módosított adatbáziselem(ek)et tartalmazó pufferek) lemezre írása
- Végezetül <END CKPT> és flush log

184. Adjunk meg a működés közbeni mentés 5 lépését! (5 pont)

116. oldal, a módszer 5 lépése

- <START DUMP> naplóba írása
- Naplózási módnak megfelelő ellenőrzőpont készítése
- Adatlemezek teljes vagy növekményes mentése
- Napló mentése, ami tartalmazza legalább a második pontban készített ellenőrzőponthoz tartozó naplóbejegyzéseket
- <END DUMP> naplóba írása

185. Az Oracle milyen naplózást valósít meg? (2 pont)

123. oldal, 1. pont

UNDO és REDO naplózás speciális keverékét.

186. Az Oracle mit használ UNDO naplózás céljára? (3 pont)

123. oldal, 2. pont, mindhárom mondata

Egy vagy több rollback szegmenst, amelyek a tranzakciók által módosított adatok régi értékeit tárolják attól függetlenül, hogy a lemezre íródtak-e már a módosítások.

Rollback szegmensek segítségével van az olvasási konzisztencia, tranzakciók visszagörgetése és az adatbázis helyreállítása megvalósítva.

187. Az Oracle mit használ REDO naplózás céljára? (2 pont)

119. oldal, 2. pont

Online és archivált naplót.

188. Mit tartalmaz az Oracle rollback szegmense? (4 pont)

123. oldal, 3. pont, mind a négy mondata

- Egy rollback szegmens rollback bejegyzésekből áll
- Egy rollback bejegyzés tartalmazza a megváltozott blokk azonosítóját és a blokk régi értékét
- Egy rollback bejegyzés előbb kerül a rollback szegmensbe, mint ahogy megtörténik a módosítás
- Azonos tranzakcióhoz tartozó bejegyzések láncolva vannak gyors keresés érdekében

Konkurencia (konkurencia.ppt)

189. Milyen problémát kell megoldania a konkurencia-vezérlésnek? (4 pont)

2. oldal, alsó 3 zöld sor

Tranzakciók hathatnak egymásra, ami miatt az adatbázis inkonzisztenssé válhatnak, akkor is, ha rendszerhiba nem történik és a tranzakciók külön-külön megőriznék a konzisztenciát.

190. Mit hívunk ütemezőnek? (2 pont)

3. oldal, 1. pont

Tranzakciós lépések szabályozását végző része az adatbázis-kezelő rendszernek.

191. Mit hívunk ütemezésnek? (2 pont)

3. oldal, 5. pont

Egy vagy több tranzakció által végrehajtott lényeges műveletek időrendben vett sorozata. Egy adott tranzakcióhoz tartozó műveletek sorrendje megegyezik a tranzakcióban megadott sorrenddel.

192. Milyen 2 módon biztosítja az ütemező a sorbarendehezhetőséget? (2 pont)

4. oldal, 1. bekeretezett rész.

- Várakoztat
- Abortot rendel el

193. Mit hívunk konfliktuspárnak? (2 pont)

11. oldal, 3. pont

Egymást követő műveletpár az ütemezésben, melyek sorrendjének a felcserélése legalább az egyik tranzakció viselkedésének megváltozásával jár.

194. Milyen 3 esetben nem cserélhetjük fel a műveletek sorrendjét, mert inkonzisztenciát okozhatna? (3 pont)

13. oldal, a 3 piros sor. (A sorszámozás nyilván a), b), c) akart lenni.)

- $r_i(X); w_i(Y)$
- $w_i(X); w_j(X)$
- $r_i(X); w_j(X)$

195. Mikor konfliktus-ekvivalens 2 ütemezés? (2 pont)

14. oldal, 2. pont

Ha szomszédos műveletek konfliktusmentes cseréinek sorozatával az egyiket a másikká alakíthatjuk.

196. Mikor konfliktus-sorbarendehezhető egy ütemezés? (2 pont)

14. oldal, 3. pont

Ha konfliktusekvivalens valamely soros ütemezéssel.

197. Mi a konfliktus-sorbarendehezhetőség elve? (3 pont)

14. oldal, 1. pont, teljesen

Konfliktusmentes cserékkel megpróbáljuk az ütemezést soros ütemezéssé alakítani. Ha ez sikerül, akkor az ütemezés sorbarendehezhető volt, mivel az adatbázisra való hatása ekvivalens marad.

198. Mi a kapcsolat a sorbarendeazhetőség és a konfliktus-sorbarendeazhetőség között? (2 pont)

14. oldal, 3, 4. pont röviden

A konfliktus-sorbarendeazhetőség elégséges (de nem szükséges) feltétele a sorbarendeazhetőségnek.

199. Az $r_1(A); w_1(A); r_2(A); w_2(A); r_1(B); w_1(B); r_2(B); w_2(B)$; ütemezést alakítsuk soros ütemezéssé (5 pont)

15. oldal, az átalakítás 5 sora

$r_1(A); w_1(A); r_2(A); \underline{w_2(A)}; \underline{r_1(B)}; w_1(B); r_2(B); w_2(B);$
 $r_1(A); w_1(A); \underline{r_2(A)}; \underline{r_1(B)}; w_2(A); w_1(B); r_2(B); w_2(B);$
 $r_1(A); w_1(A); r_1(B); r_2(A); \underline{w_2(A)}; \underline{w_1(B)}; r_2(B); w_2(B);$
 $r_1(A); w_1(A); r_1(B); \underline{r_2(A)}; \underline{w_1(B)}; w_2(A); r_2(B); w_2(B);$
 $r_1(A); w_1(A); r_1(B); w_1(B); r_2(A); w_2(A); r_2(B); w_2(B);$

200. Adjunk példát sorbarendeazhető, de nem konfliktus-sorbarendeazhető ütemezésre (4 pont)

17. oldal S2 példája, mert hatása megegyezik a soros S1-gyel (Si-*ket* részletezni!)

- Legyen $S: w_1(Y); w_2(Y); w_2(X); w_1(X); w_3(X);$
- Ekkor S sorbarendeazhető, de nem konfliktusmentes-sorbarendeazhető ütemezés
- Sorbarendeazhető, mert $w_1(X)$ és $w_2(X)$ -től függetlenül $w_3(X)$ felül fogja írni az értéket, tehát az eredmény azonos lesz.
- Nem konfliktusmentes-sorbarendeazhető, mert konfliktusmentes cserékkel nem tudjuk sorba rendezni.

201. Mi a konfliktus-sorbarendeazhetőség tesztelésének alapötlete? (2 pont)

18. oldal, 1. pont

Ha konfliktusban álló műveletek szerepelnek egy ütemezésben, akkor a konfliktus-ekvivalens soros ütemezésben a műveletekkel azonos sorrendben kell a műveleteket tartalmazó tranzakcióknak előfordulniuk.

202. Mikor mondjuk, hogy egy S ütemezés alapján T_1 megelőzi T_2 -t? (5 pont)

19. oldal, 1. pont a feltétel 1,2,3 pontjaival együtt.

Ha van a T_1 -ben olyan A_1 művelet és a T_2 -ben olyan A_2 művelet, hogy:

- A_1 megelőzi A_2 -t S -ben, és
- A_1 és A_2 ugyanarra az adatbáziselemre vonatkoznak, és
- A_1 és A_2 közül legalább az egyik írás művelet

203. Adjuk meg egy S ütemezéshez tartozó megelőzési gráf definícióját! (5 pont)

19. oldal, utolsó pont, teljesen.

Csúcsok az S ütemezés tranzakciói, ahol a T_i tranzakcióhoz tartozó csúcsot i -vel jelöljük. Az i csúcsból a j csúcsba akkor vezet irányított él, ha $T_i <_s T_j$.

204. Milyen kapcsolat van a konfliktus-ekvivalencia és a megelőzési gráfok között? (4 pont)

20. oldal, lemma és 21. oldal megjegyzése

S_1 és S_2 konfliktusekvivalens $\implies S_1$ és S_2 megelőzési gráfja megegyezik (fordított irányban az implikáció nem áll fent)

205. Adjunk példát arra, hogy két ütemezés megelőzési gráfja megegyezik, de nem konfliktus-ekvivalensek! (4 pont)

21. oldal ellenpéldája

$S_1 = w_1(A); r_2(A); w_2(B); r_1(B)$

$S_2 = r_2(A); w_1(A); r_1(B); w_2(B)$

A gráfon 1 és 2 egymásba mutat (egy kör).

206. Mit hívunk egy irányított, körmentes gráf esetében a csúcsok topologikus sorrendjének? (4 pont)

23. oldal, 1. pont

Csúcsok egy olyan rendezését, amelyben minden $a \rightarrow b$ élre az a csúcs megelőzi a b csúcsot a topologikus rendezésben

207. Hogyan lehet tesztelni a megelőzési gráf alapján egy ütemezés konfliktus-sorbarendezhetőségét? (4 pont)

22. oldal, TESZT

- Ha egy megelőzési gráf tartalmaz irányított kört, akkor az ütemezés nem konfliktus-sorbarendezhető
- Ha nem tartalmaz, akkor konfliktus-sorbarendezhető és bármely topologikus sorrend megadja a konfliktus-ekvivalens soros sorrendet

208. Mi jellemző a passzív ütemezésre? (4 pont)

28. oldal

- Hagyjuk a rendszert működni
- Ütemezésnek megfelelő gráfot tároljuk
- Időnként megnézzük, hogy van-e benne kör
- Ha nincs, akkor jó volt az ütemezés

209. Mi jellemző az aktív ütemezésre és milyen 3 módszert lehet erre használni? (5 pont)

29. oldal és a 30. oldal 1,2,3 pontja

Aktív ütemezés: az ütemező megakadályozza a kör kialakulását az alábbi módszerek egyikével:

- záarak
- időbélyegek
- érvényesítés

210. Mit hívunk a tranzakciók konzisztenciájának zárolási ütemező esetén? (2 pont)

32. oldal 1,2 pont középen

- Tranzakció csak akkor olvashat/írhat egy elemet, ha azt már korábban zárolta és még nem oldotta fel
- Ha egy tranzakció zárol egy elemet, akkor később azt fel kell oldania.

211. Mit hívunk a zárolási ütemező jogszerűségének? (1 pont)

32. oldal 1. pont alul

Két tranzakció egyidejűleg nem zárolhatja ugyan azt az elemet. Előbb az egyiknek fel kell oldani a zárat.

212. Adjunk példát konzisztens tranzakciók jogszerű ütemezésére, ami mégsem sorbarendeázhető! (6 pont)

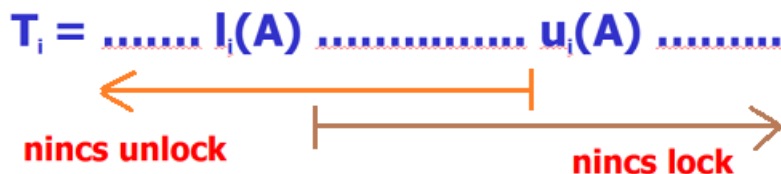
36. oldal teljesen, de lehet más is.

T₁	T₂	A	B
l₁ (A) ; r₁ (A) ;		25	
A := A+100 ;			
w₁ (A) ; u₁ (A) ;		125	
	l₂ (A) ; r₂ (A) ;	125	
	A := A*2 ;		
	w₂ (A) ; u₂ (A) ;	250	
	l₂ (B) ; r₂ (B) ;		25
	B := B*2 ;		
	w₂ (B) ; u₂ (B) ;		50
l₁ (B) ; r₁ (B) ;			50
B := B+100 ;			
w₁ (B) ; u₁ (B) ;			150

213. Mit hívunk kétfázisú zárolásnak és szemléltessük rajzban is? (2 pont)

39. oldal rajzzal együtt.

Tranzakciókban minden zárolási művelet megelőzi az összes zárfeloldási műveletet.

214. Adjunk a tranzakciókra 2, az ütemezésre 1 feltételt, ami elegendő a konfliktus-sorbarendeázhetőség bizonyítására! Milyen módon bizonyítható a tétel? (5 pont)

42. oldal a tétel kimondása pontosan, és a bizonyításnál szereplő mondat.

Tétel: konzisztens, kétfázisú zárolású tranzakciók bármely jogszerű ütemezését át lehet alakítani konfliktusekvivalens soros ütemezéssé

Bizonyítás: indukcióval, az ütemezésben részt vevő tranzakciók száma mentén

215. Mi a várakozási gráf és hogyan segít a holtponzt felismerésében? (4 pont)

47. oldal 1. pont és 48. oldal tételének pontos kimondása.

Várakozási gráf: csúcsai a tranzakciók és T_i-ből T_j-be pontosan akkor vezet él, ha T_i vár egy olyan zár elengedésére, amit T_j tart éppen

Tétel: ütemezés során egy adott pillanatban pontosan akkor nincs holtpont, ha az adott pillanathoz tartozó várakozási gráfban nincs irányított kör

216. Milyen két lehetőséggel védekezhetünk a holtpont ellen? (4 pont)

49. oldal a) és b) pontok kék mondatai pontosan.

- Tranzakciók az összes szükséglet zárat előre elkérik, és ha nem kapják meg az összeset, akkor egyet se kérnek inkább és el sem indulnak
- Tranzakciók az adategységekhez tartozó zárat az adategységek növekvő sorrendjében kérik el (feltesszük, hogy az adategységekre van valamilyen sorrend); így lehet várakozás, de holtpont nem

217. Mi a kiéheztetés problémája és milyen megoldás van rá? (2 pont)

50. oldal teljesen.

Kiéheztetés: többen várnak egy adott zárra és egy adott tranzakció sokáig nem kapja meg a zárat: helyette mindig egy másik tranzakció kapja meg

Megoldás: mindig a legrégebb óta várakozó tranzakció kapja meg a zárolás lehetőségét (adategységenként egy FIFO sorban kell tartani a várakozókat)

218. Osztott és kizárólagos zárok esetén mit hívunk a tranzakció konzisztenciájának? (2 pont)

56. oldal 1. pont és az utolsó mondat alul.

- Nem lehet írni kizárólagos zár fenntartása nélkül
- Nem lehet olvasni valamilyen zár fenntartása nélkül
- Minden zárolást fel kell oldani

219. Osztott és kizárólagos zárok esetén mit hívunk az ütemezés jogszerűségének? (2 pont)

58. oldal 1. bekezdés.

Egy elemet vagy egyetlen tranzakció zárolja kizárólagosan, vagy több is zárolhatja osztottan, de a kettő egyszerre nem lehet.

220. Osztott és kizárólagos zárok esetén adjunk meg feltételeket az ütemezés konfliktus-sorbarendeázhetőségére? (4 pont)

61. oldal tételének pontos kimondása

Tétel: konzisztens 2PL tranzakciók jogszerű ütemezése konfliktus-sorbarendeázhető

221. Osztott és kizárólagos zárok esetén adjuk meg a kompatibilitási mátrixot! (4 pont)

62. oldal utolsó pont, a zöld, kék, piros szövegekkel együtt

		S	X	Megkaphatjuk-e ezt a típusú zárat?
Ha ilyen zár van már kiadva	S	igen	nem	
	X	nem	nem	

222. Többmódú záruk kompatibilitási mátrixa segítségével hogyan definiáljuk a megelőzési gráfot? (5 pont)

63. oldal 3 pont, két kék mondata pontosan

- Megelőzési gráf csúcsai a tranzakciók
- Pontosán akkor van él T_i -ből T_j -be, ha van olyan A adategység, amelyre az ütemezés során T_i a Z_k zárat megkapta és elengedte, majd ezután A -ra legközelebb T_j kapott olyan Z_l zárat, hogy a mátrixban a Z_k sor Z_l oszlopában "nem" áll

223. Többmódú záruk esetén a megelőzési gráf segítségével hogy lehet eldönteni a sorbarendehezhetőséget? (3 pont)

64. oldal tétele pontosan kimondva

Tétel: csak zárkéréseket és zárelengedéseket tartalmazó jogszerű ütemezés sorbarendehezhető pontosan akkor, ha a kompatibilitási mátrix alapján felrajzolt megelőzési gráf körmentes

224. Adjunk példát arra, hogy egy zárolási ütemező elutasít sorbarendehezhető ütemezést? (4 pont)

65. oldal példája, valamint a kék mondata, a megelőzési gráf felrajzolása és „mivel tartalmaz irányított kört a megelőzési gráf, ezért elvetné az ütemező”.

Tekintsük az

$l_1(A); r_1(A); u_1(A); l_2(A); r_2(A); u_2(A); l_1(A); w_1(A); u_1(A); l_2(B); r_2(B); u_2(B)$

ütemezést.

Ha megnézzük az írás/olvasás műveleteket ($r_1(A); r_2(A); w_1(A); r_2(B)$), akkor látszik, hogy az ütemezés hatása azonos a T_2T_1 soros ütemezés hatásával, vagyis ez egy sorbarendehezhető ütemezés záruk nélkül.

De ha felrajzoljuk a zárukra vonatkozó megelőzési gráfot (és ilyenkor persze nem nézzük, hogy milyen írások/olvasások vannak, hanem a legrosszabb esetre készülünk), akkor

lesz a gráf, és mivel ez irányított kört tartalmaz, akkor ezt elvetnénk, mert nem lesz sorbarendehezhető az az ütemezés, amiben már csak a záruk vannak benne.

225. Adjunk feltételt az ütemezés sorbarendehezhetőségére tetszőleges zármodellben! (4 pont)

66. oldal tétele pontosan kimondva.

Tétel: ha valamilyen zármodellben egy jogszerű ütemezésben minden tranzakció követi a 2PL-t, akkor az ütemezés sorbarendehezhető (a megelőzési gráf nem tartalmaz kört).

226. Mikor mondjuk, hogy egyik zár erősebb a másiknál? (4 pont)

67. oldal első pont.

L_2 erősebb L_1 -nél, ha a kompatibilitási mátrix L_2 sorában/oszlopában minden pozícióban “nem” áll, ahol L_1 sorában/oszlopában is “nem” áll.

227. Adjuk meg a módosítási zár kompatibilitási mátrixát és értelmezzük röviden! (4 pont)

70. oldal a mátrix és az alatta lévő mondat.

		Megkapható-e ilyen		
		S	X	U
Ha ilyen van	S	igen	nem	igen
	X	nem	nem	nem
	U	nem	nem	nem

A módosítási zár...

- amikor kérjük, akkor osztott zárnak néz ki
- amikor már megvan, akkor kizárolagos zárnak néz ki

228. Mi az $inc_i(X)$ művelet és adjuk meg a növelési zár kompatibilitási mátrixát! (4 pont)

72. oldal 4. pont és 73. oldalon a mátrix.

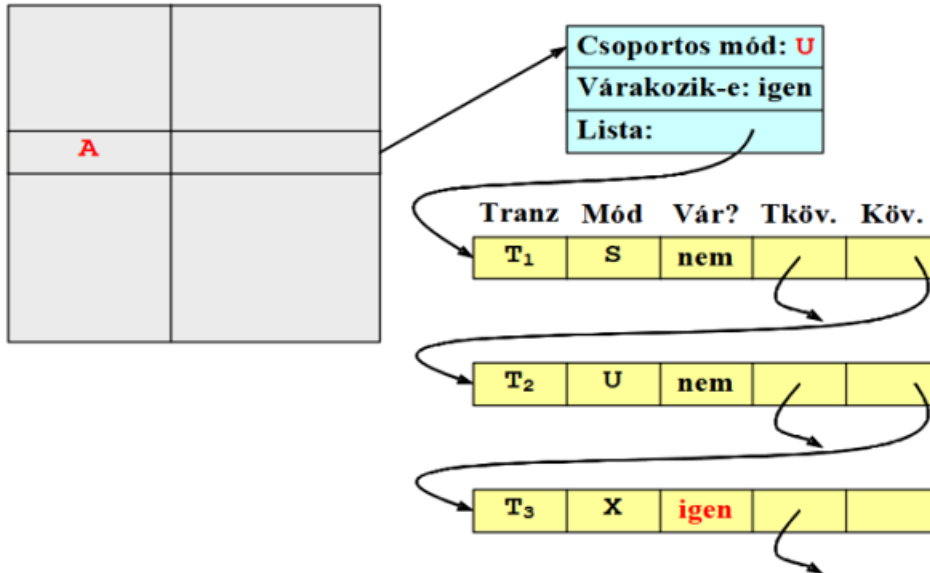
A T_i tranzakció megnöveli az X adatbáziselemet valamilyen konstanssal.

		Megkapható-e ilyen		
		S	X	I
Ha ilyen van	S	igen	nem	nem
	X	nem	nem	nem
	I	nem	nem	igen

229. Adjunk meg a zártábla egy lehetséges formáját, a mezők tartalmát magyarázzuk is el! (8 pont)

83. oldal összes ábrája, csoportos módra vonatkozó mondat, 84. oldalon várakozási bit mondata, 85 oldalon az ábra alatti szöveg a lista tartalmáról.

Adatbáziselem Zárolási információk

Csoportos mód az adatelemre kiadott legerősebb zár: S osztott(ak)at, U módosítást és akár osztott(ak)at, X kizárólagos zárat jelent.

Várakozási bit megadja, hogy van-e legalább egy olyan tranzakció, amely az A zárolására várakozik.

Lista tartalmazza A-t jelenleg zároló és A zárolására várakozó tranzakciókat.

- Tranz: tranzakció neve
- Mód: zárolás módja
- Vár?: tranzakció várakozik-e a zárra (alternatíva: fenntartja a zárat)
- TKöv: tranzakció követő bejegyzése
- Köv: lista következő eleme

230. A zárfeloldások sorrendje milyen elvek alapján történhet? (3 pont)

88. oldal 3 zöld elnevezés.

- Első beérkezett első kiszolgálása (first come, first served)
- Elsőbbségadás az osztott zárnak (priority to shared locks)
- Elsőbbségadás a felminősítésnek (priority to upgrading)

231. Hierarchikus adatok esetén mi a figyelmeztető zárok használatának három alapelve? (3 pont)

93. oldal 3 pontja.

- Gyökérből indulva az alapelemig a kért zárnak megfelelő figyelmeztető zárat kerünk
- Addig nem megyünk lejjebb a fában, amíg a figyelmeztető zárat meg nem kapjuk
- Konfliktusos helyzetek alsóbb szintre kerülnek a fában

232. Hierarchikus adatok esetén adjuk meg az osztott, kizárólagos és figyelmeztető zárokra vonatkozó kompatibilitási mátrixot? (4 pont)

97. oldal mátrixa felül, feliratokkal.

**SOR: Ha
ilyen zár van
már kiadva**

	IS	IX	S	X
IS	igen	igen	igen	nem
IX	igen	igen	nem	nem
S	igen	nem	igen	nem
X	nem	nem	nem	nem

**Oszlop:
Megkaphatjuk-e
ezt a típusú zárat?**

233. Hierarchikus adatok esetén miért vezetjük be az SIX zártípust és mi jellemző rá? (4 pont)

100. oldal 2. és 3. pont.

Azért vezetjük be, mert $IS < IX$ és $S < X$, de IX és S nem összehasonlítható.

SIX zár jelentése: egy tranzakció S és IX zárat is tett egy adatelemre. Ekkor SIX erősebb S -nél és IX -nél is, de ő a legegységesebb, akire ez igaz.

234. Adjuk meg a csoportos móddal kiegészített figyelmeztető záarakra vonatkozó kompatibilitási mátrixot! (5 pont)

102. oldal mátrixa, T igen, F nem.

Kérés

	IS	IX	S	SIX	X
IS	T	T	T	T	F
IX	T	T	F	F	F
S	T	F	T	F	F
SIX	T	F	F	F	F
X	F	F	F	F	F

235. Mit hívunk nem ismételhető olvasásnak és mi a probléma vele? (4 pont)

108. oldal első 4 pontja.

- Egy tranzakció egy lekérdezést kétszer végrehajt, a kettő között szünettel.
- A két végrehajtás között egy másik tranzakció módosít vagy töröl a lekérdezett táblából néhány sort.
- Az első tranzakció lekérdezését ilyenkor nem ismételhető olvasásnak nevezzük.
- A probléma az, hogy ugyan annak a lekérdezésnek más lett az eredménye a másodszori végrehajtásban.

236. Mit hívunk fantom soroknak? (3 pont)

109. oldal teljesen.

- Egy tranzakció egy lekérdezést kétszer végrehajt, a kettő között szünettel.
- A két végrehajtás között egy másik tranzakció beszúr a lekérdezett táblába néhány sort.
- Az első tranzakció második lekérdezése mást eredményt fog adni, mint az első lekérdezés.

- A megjelent többlet sorokat fantom soroknak nevezzük.

237. Mikor követi egy tranzakció a faprotokollt? Adjuk meg a faprotokoll 4 szabályát! (4 pont)

121. oldal tétel fölötti kék rész teljesen.

- Első zárat bárhova elhelyezheti
- Későbbiekben csak akkor kaphat zárat A -n, ha van zárja A szülőjén
- Zárat bármikor feloldhatja
- Nem lehet újrazárolni: ha egy zár el lett engedve, akkor az nem kérhető megint

238. Hierarchiák, például B*-fa elemeinek zárolása esetén milyen feltétel adható az ütemezés sorbarendeázhetőségére? (4 pont)

121. oldal tétel pontosan kimondva (az is kell, hogy jogszerű az ütemezés!).

Tétel: egy ütemezés sorbarendeázhető, ha jogszerű és minden tranzakciója követi a faprotokollt

239. Mi az időbélyegzési módszer lényege? Használunk-e ilyenkor záarakat? (4 pont)

131. oldal Időbélyegzés két alpontja pontosan. Nem használunk záarakat.

- Minden tranzakcióhoz egy időbélyegzőt rendelünk
- Minden adatbáziselem utolsó olvasását és írását végző tranzakció időbélyegzőjét elmentjük, és összehasonlítjuk ezen értékeket, hogy a tranzakciók időbélyegzőinek megfelelő soros ütemezés ekvivalens legyen a tranzakciók aktuális ütemezésével
- Nem használunk záarakat

240. Adjunk meg három jellemzőt az Oracle konkurenciavezérzésére vonatkozóan! (3 pont)

174. oldal utolsó pontja.

- kétfázisú zárolás
- figyelmeztető protokoll
- többváltozatú időbélyegzők

241. Milyen olvasási konzisztenciát biztosít az Oracle és mivel éri ezt el? (3 pont)

175. oldal piros elnevezések és 176. oldal 1. pontja.

- Utasítás szintű olvasási konzisztencia: egy lekérdezés sohasem olvas piszkos adatot
- Tranzakció szintű olvasási konzisztencia: tranzakció összes lekérdezése a tranzakció indulásakor fennálló adatbázis állapotot látja
- Ezek eléréséhez a rollback szegmensekben tárolt adatokat használja

242. Adjuk meg az SQL92 ANSI/ISO szabványbanszereplő tranzakciós elkülönítési szinteket! (4 pont)

179. oldal táblázat első oszlopa.

- Read uncommitted (nem olvasásbiztos)
- Read committed (olvasásbiztos)
- Repeatable read (megismételhető olvasás)
- Serializable (sorbarendeázhető)

243. Mi jellemző a nem olvasásbiztos elkülönítési szintre a piszkos, fantom, nem ismételtetű olvasásokra vonatkozóan? (3 pont)

179. oldal táblázat első sora.

Ezek mind lehetségesek: piszkos olvasás, nem ismételtetű olvasás, fantom olvasás

244. Mi jellemző az olvasásbiztos elkülönítési szintre a piszkos, fantom, nem ismételtetű olvasásokra vonatkozóan? (3 pont)

179. oldal táblázat második sora.

Lehetséges: nem ismételtetű olvasás, fantom olvasás

Nem lehetséges: piszkos olvasás

245. Mi jellemző a megismételtetű olvasás elkülönítési szintre a piszkos, fantom, nem ismételtetű olvasásokra vonatkozóan? (3 pont)

179. oldal táblázat harmadik sora.

Lehetséges: fantom olvasás

Nem lehetséges: piszkos olvasás, nem ismételtetű olvasás

246. Mi jellemző a sorbarendeazhetű elkülönítési szintre a piszkos, fantom, nem ismételtetű olvasásokra vonatkozóan? (3 pont)

179. oldal táblázat negyedik sora.

Ezek mind **nem** lehetségesek: piszkos olvasás, nem ismételtetű olvasás, fantom olvasás

247. Milyen DML szintű záarakat használ az Oracle? (2 pont)

185. oldal középső pont két alpontjával.

Sor szintű és teljes tábla szintű.

248. Milyen zártípusokat használ az Oracle sorokra és táblákra? (6 pont)

185. oldal utolsó pont és 187. oldal utolsó előtti pont 5 alpontja.

Sorok szintén csak kizárólagos (írási) zár létezik

Táblák szintén ötféle zártípus van; ezek egyre erősebb sorrendben az alábbiak:

- row share (RS) vagy subshare (SS),
- row exclusive (RX) vagy subexclusive (SX),
- share (S),
- share row exclusive (SRX) vagy share-subexclusive (SSX)
- exclusive (X)